

Descendants line Peony 2.00,1 2008 born combine the worst playfulness (2.17,1) and, in addition to coverage pasterns, the discrepancy between the standard requirements key measurements of the breed. For stallions line of young swell 2.12,0 acknowledged that progress playfulness need to improve the data of the chest and slanting length of a trunk.

The proven combination of the best speed and requirements of the standard linear growth for the males in the Pilot line 2.02,2, which is the priority of the upcoming test and use in breeding.

Keywords: Orlov Trotter breed, stallion, measuring, standard, playfulness, line, testing, Hippodrome.

УДК 636.127.1.082(477+470)

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СЕЛЕКЦІЙНИХ ОЗНАК ПОПУЛЯЦІЇ КОНЕЙ РОСІЙСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ УКРАЇНИ ТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА ДЛЯ ВІДОКРЕМЛЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ

**Корнієнко О. О., к. с.-г. н., Волков Д. А., д. с.-г. н.,
Ткачова І. В., к. с.-г. н., Гданська К. В., Алещенко О. О.
Інститут тваринництва НААН**

Статтю присвячено проведенню порівняльного аналізу та наданню характеристики селекційних ознак коней російської рисистої породи України та Російської Федерації. Проведенні дослідження виявили вірогідні відмінності у типі будови тіла, показниках відтворення, жвавості, рівні кровності за американською стандартбредною породою, походженням, генетичним профілем обох популяцій. Спираючись на визначення поняття "внутрішньопородний (зональний) тип" та керуючись отриманими даними, є підстави зазначити про те, що в Україні, протягом тривалої селекційної роботи, може бути сформований свій вітчизняний тип рисаків.

Ключові слова: коні, генетичний профіль, жвавість, іподром, кровність, популяція, походження, російська рисиста.

Бажання створити універсального рисака – жвавого на біговій доріжці й разом із цим крупного, нарядного та придатного до сільськогосподарських, транспортних робіт, призвело до спроб схрещування коней орловської та американської порід, що 1949 року, у результаті цілеспрямованої племінної роботи, згідно з розробленими планами, при суворому індивідуальному підборі та доборі коней бажаного типу та жвавості, завершилося виведенням та затвердженням нової породи коней – російської рисистої [1-3, 16].

Із моменту затвердження порода набула широкого розповсюдження як у Росії, так і в Україні. Кінними заводами, які займалися вирощуванням російської рисистої породи, було вирощено багато рисаків високого класу жвавості, таких як: Жест — 1.59,6 хв.с, Гібрид 2.00,0 та ін. Основу селекційної роботи з породою складало розведення «в собі», та в невеликих об'ємах зворотне схрещування з орловськими рисаками, на той час як схрещування маток з американськими плідниками було припинено. Але перші гастролі вітчизняних рекордистів у Швеції та

Норвегії 1954 року не виправдали сподівань і пройшли не так вдало, як передбачувалось. Один із кращих рисаків Гібрид під час зустрічі з найжвавішими рисаками Швеції був лише на 2–3 місцях, а 1956 року, беручи участь у Парижі у трьох крупних міжнародних дистанційних змаганнях, Гібрид не зайняв жодного призового місця. Отже, основною метою розведення для селекціонерів, після цих гасролей, стало покращення призової роботоздатності коней російської рисистої породи [1, 3, 6, 8]. Для вирішення цього питання, починаючи із 1960 року, у невеликих кількостях почали знову застосовувати повторне схрещування кобил із плідниками американської стандартбредної породи. Виявлення у перших ставках таких "безхвилинних" рисаків, як: Колос 1.59,0 (Лоу ГанOVER - Копейка), Ідеал 1.59,0 (Лоу ГанOVER - Ізменчивая), Отелло 1.59,2 (Лоу ГанOVER - Осанка), Колчедан 1.58,8 (Лоу ГанOVER - Калерія), спонукало до отримання ще більше коней такого та ще вищого бігового класу, тому, схрещування було визнано найефективнішим засобом для досягнення цієї мети, а селекційну роботу з породою ще більше було переорієнтовано на отримання жвавого рисака, про це свідчать наступні дані. У період із 1961 по 1970 рік, головним завданням племінної роботи з породою було відбір за жвавістю одночасно зі збереженням запряжного типу та удосконаленням екстер'єру, а вже у період із 1971 по 1980 рік та з 1981 по 1990 рік головною метою селекційної роботи стало підвищення та удосконалення тільки показників жвавості. Однак, якщо у період із 1961 по 1970 рік основним методом розведення було визнано чистопородне, а схрещуванню з американськими рисаками відводилось менше 5 % до загального селекційного процесу, то вже у період із 1971 року по 1990 рік рекомендовані об'єми схрещування маток з американськими рисаками досягали 50,0 % і більше, а основу селекційного процесу повинно було становити широке отримання помісних тварин II та III поколінь [6].

Згідно з поставленою метою, до Росії почали завозити велику кількість американських плідників для проведення схрещування та подальшого отримання й вирощування від них пристосованих до місцевих умов коней американської стандартбредної породи. Так, за даними Г. К. Коновалової [8], у період із 1972 по 1981 рік до відтворного складу 8-и провідних господарств Росії був зарахований 21 плідник американської стандартбредної породи, із них шість було імпортовано із США, а у період з 1982 по 1991 рік їх кількість збільшилася вдвічі – до 39 голів, з яких 23 було імпортовано. Тобто, загальна кількість діючих у господарствах Росії плідників американської стандартбредної породи за 20 років становила 60 голів, у цьому разі кожен із них продукував у середньому по 7–10 років у природному паруванні з навантаженням від 10 до 18 кобил [8]. У подальшому, через ще більшу орієнтацію на біговий спорт, в умовах, коли мету розведення коней російської рисистої породи, більшою мірою, почали визначати та диктувати амбіції приватних власників, а сформована офіційними органами селекційна політика почала висувати вимоги до коней російської рисистої породи винятково як до призового рисака, пріоритет у широкому використанні плідників американської стандартбредної породи та застосування схрещування в селекційній роботі з кіньми російської рисистої породи в Росії став ще більш вираженим і зберігається донині [6]. Про це свідчать і матеріали, які представлені в каталогах жеребців-плідників російської рисистої породи, згідно з якими до Росії щорічно імпортується від 40 до 60 жеребців американської стандартбредної породи з США, Фінляндії, Італії, Швеції та Чехії [7].

В Україні ж схрещування не набуло такого широкого та, фактично, поглинального характеру, про що свідчить таке: тільки у період із 1983 по 1992 рік [8] серед випробовуваного молодняку відсоток рисаків першого покоління із кровні-

стю 50,0 % у Росії становив 36,7 %, коней другого покоління із кровністю 75,0 % – 22,8 %, коней третього покоління із кровністю 87,5 % і вище – 8,4 %, на той час як в Україні всього за період 1982–2009 рр. (майже за 30 років) на іподромах рисаків першого покоління із кровністю 50,0 % було враховано 17,8 %, рисаків другого покоління із кровністю 75,0 % – 20,5 %, а рисаків третього покоління із кровністю 87,5 % – 5,8 % [9]. Також, із початком повторного схрещування у 1960 році в господарствах України використовувалося близько 23-х плідників американської стандартбредної породи, що у п'ять разів менше ніж у Росії, при цьому тільки 11 із них – природнім шляхом, а решта – як спермопродукція в невеликих кількостях. Для порівняння інтенсивності селекційного процесу із плідниками американської стандартбредної породи треба зазначити, що в господарствах Росії від них тільки за період із 1981 по 1988 рік [8] було отримано 2367 потомків, серед яких до відтворення було зараховано 49,9 %, із них частка кобил із кровністю 75 % і вище за американською стандартбредною становила 13,6 % (160 голів), а плідників із такою ж кровністю та чистопородних стандартбредних – відповідно 20,7 % та 29,0 %; тобто майже дві третини коней другого покоління і вище поповнювали відтворний склад господарств [8]. На той час як в Україні загальна кількість молодняку, отриманого від стандартбредних плідників за період 1982–2009 рр. становила 576 голів [10-12] і лише 20,0 % (116 голів) із них було зараховано до відтворного складу.

Отже, метою цієї роботи було проведення порівняльного аналізу селекційних показників двох популяції російської рисистої породи з метою їх оцінки, з огляду на різні підходи у племінній роботі – різну інтенсивність схрещування кобил з американськими рисаками.

Матеріал та методи дослідження. Матеріалом досліджень були селекційні ознаки, а саме: походження, проміри, індекси будови тіла, відтворювальна здатність, робоча продуктивність коней відтворного складу (27 жеребців та 264 кобил) та молодняку (n=192) російської рисистої породи України та коней відтворного складу (109 жеребців та 337 кобил) та молодняку (n=419) цієї ж породи Російської Федерації. Для проведення аналізу використано матеріали: Державні книги племінних коней російської рисистої породи (Т.ХХХІ та ХХХІІ; РФ), первинного племінного обліку господарств України (форма 10-к, 1-к, 2-к), звіти іподромних випробувань, а саме, результати розіграшу великих традиційних призів (Ідеала, Талантлівого, Великого трирічного, призу Дербі та Еліти) Київського, Одеського іподромів, а також: Курського, Воронезького, Раменського, Казанського, Московського, Тамбовського, Орловського, Красноярського, Ульяновського, Уфимського, Алтайського, Нижегородського, Пермського, Омського, Саратовського, Читинського, Тюменського, Оренбурзького, Новосибірського іподромів за період 2009–2012 рр.

Результати досліджень. Проведений аналіз матеріалів первинного племінного обліку, представленого у ДКПК Російської Федерації свідчить, що дві третини плідників провідних господарств, записаних до ХХХІ тому (2009 р.), походять від рисаків американської стандартбредної породи, тобто мають імпортне походження (табл. 1), на той час як у господарствах України частка таких жеребців становить лише 30 %. Таку ж тенденцію спостерігали і, аналізуючи походження кобил, записаних до ХХХІІ тому (2011 р.) ДКПК російської рисистої породи, 71,2 % яких мають імпортне походження проти 34,1 % кобил української популяції (табл. 2). Разом із цим, походження більшості коней Росії від американських плідників обумовило й вищу кровність за поліпшувальною породою, особливо в кобил, порівняно з цим же показником у рисаків України, що говорить про

Таблиця 1

Зоотехнічна характеристика (M±m) плідників провідних господарств Росії, занесених до XXXI тому ДКПК Росії (2009 р.)

Господарство	Кількість, голів	Кровність, %	Дані про походження				Жвавість, хв.с	Проміри, см			
			від американських плідників (зарубіжних)	%	від плідників російської рисистої	%		ВХ	КД	ОГ	ОП
Олександрівський	4	62,5±7,56	1	25	3	75	2.10,2 ±3,56	162,75 ±1,11	160,5 ±1,11	180,25 ±2,55	20,1 ±0,13
Еланський	18	56,25±4,25	13	72,2	5	27,8	2.08,9 ±0,67	159,4 ±0,9	159,8 ±1,13	177,4 ±0,93	19,4 ±0,15
Злинський	16	78,9±6,45	14	87,5	2	12,5	2.10,3 ±4,65	161,2 ±0,98	159,7 ±1,23	179,2 ±2,11	19,9 ±0,26
Кінний завод «Культура»	4	45,3±11,3	-	-	4	100	2.05,2± 0,98	158,6 ±2,11	160,3 ±2,31	180,3 ±0,33	20,5 ±0,29
Локотський	29	71,9±2,11	19	65,5	10	35,5	2.05,3 ±2,11	161,5 ±0,67	162,6 ±1,23	182,1 ±1,23	20,5 ±0,21
Московський	9	72,5±4,35	9	100	-	-	2.09,8 ±1,25	161,5 ±1,07	162,6 ±2,23	182,75 ±2,34	20,44 ±0,89
Прилепський	14	74,6±3,21	13	92,8	1	8,2	2.06,2 ±2,56	161,5 ±1,23	162,6 ±1,45	180,0 ±1,78	19,8 ±0,67
Псковський	8	52,2±4,56	5	62,5	3	37,5	2.11,5 ±4,23	158,1 ±1,43	158,5 ±1,23	175,7 ±1,34	19,4 ±0,24
Смоленський	7	58,9±4,56	7	100	-	-	2.16,5 ±7,65	163,6 ±4,35	163,2 ±3,23	182,1 ±2,11	20,1 ±0,45
Усього по провідних господарствах Росії	109	68,75±3,42	81	74,3	28	25,7	2.08,3 ±3,21	160,9 ±0,53	161,4 ±0,62	180,6 ±0,79	20,0 ±0,12
Усього по Україні	27	63,6±5,04	8	29,6	19	70,4	2.03,2 ±0,83*	162,0 ±1,1*	164,4 ±1,44*	186,5 ±1,26*	20,6 0,26±

більшу їх подібність до американських стандартбредних коней та меншу до російської рисистої.

За результатами порівняльного аналізу селекційних показників встановлено вірогідну різницю на 5,1 с між жвавистю жеребців російської рисистої породи на користь плідників української популяції. Вірогідної різниці за жвавистю кобил не виявлено, хоча вона була вища у маток популяції Російської Федерації на 0,4 с. За результатами оцінки показників основних промірів визначено, що як у жеребців, так і в кобил російської популяції спостерігається зменшення висоти в холці (ВХ) та обхвату грудей (ОГ), втрата запряжного типу, на що вказує вірогідна перевага за показниками висоти в холці, косої довжини тулуба (КД) та обхватом грудей коней української популяції.

Так, плідники російської рисистої породи господарств України переважають за висотою в холці на 1,1 см ($P>0,95$) жеребців, яких представлено в кінних заводах Росії, а за косою довжиною тулуба та обхватом грудей перевага перших становить, відповідно, 3 см ($P>0,95$) та 5,9 см ($P>0,95$). На 1,25 см ($P>0,95$) матки господарств України переважають за висотою у холці кобил кінних заводів Росії; на 3,4 см ($P>0,95$) – за косою довжиною тулуба та на 7,7 см ($P>0,95$) – за обхватом грудей (див. табл. 1, 2). За обхватом п'ястка (ОП) відмінність несуттєва. Оцінка основних індексів виявила відмінності й за типом будови тіла рисаків між двома популяціями, яких, у російській рисистій породі є три [15]. Разом із цим, найбільш бажаним, що поєднує в собі високу жвависть та міцну конституцію, є середній тип коней, для якого характерні такі індекси будови тіла: формату 101 – 102 %, масивності 112 – 116 %, костистості 12,1 – 12,3 %. А найбільш небажаним є, так званий, полегшений або спортивний тип, для якого характерними є: індекс формату 99 – 100 %, індекс масивності 110 – 113 % та індекс костистості – 12,0 – 12,3 %.

Коні цього типу характеризуються зніженістю конституції, вибагливістю під час вирощування, хворобливістю, скороченістю тулуба та цибатістю, що значно знижує їх племінну й господарську цінність. Отже, оцінюючи індекси основних промірів жеребців та кобил обох популяцій встановлено, що індекс формату жеребців кінних заводів Росії, записаних до XXXI тому, дорівнює 100,3 %, індекс масивності – 112,2 % та індекс костистості – 12,4 %, у той час як ці ж показники у плідників російської рисистої породи української популяції становлять, відповідно, 101,5 %, 115,1 % та 12,7 %.

Індекс формату кобил російської популяції, записаних до XXXII тому, становить 100,2 %, проти 101,6 % у кобил української популяції, індекс масивності становить у перших 111,8 %, а у других – 115,8 %, та індекс костистості – відповідно 12,0 % проти 12,5 %. Із чого можна зробити висновок про те, що популяція коней російської рисистої породи, яку представлено в господарствах Росії, згідно з показниками індексів основних промірів, відноситься до спортивного типу, а популяція рисаків України – до середнього.

За результатами оцінки показників відтворювальної здатності виявлено перевагу плідників, за відсотком зажереблення та благополучного ожереблення маток, і кобил української популяції, за виходом лошат, при меншому відсотку прохолостів та абортів, (табл. 3), що свідчить про кращу плодючість останніх.

За отриманими даними (див. табл. 3) складається загальне уявлення не тільки щодо показників плодючості коней обох популяцій, а й з ефективності селекційної роботи з ними. Встановлено, що селекційна робота з плідниками в Росії ведеться на досить низькому рівні, на що вказує тривалість їх племінного викори-

Показники відтворної функції рисаків обох популяцій

Популяція	n	Кількість плодкових років у середньому	Кількість покритих кобил на 1 голову	Відсоток	
				зажеребнюваності	благополучного ожереблення
Плідники					
Російська	109	1,9	5,58	66,7	65,4
Українська	27	4,96	41,7	78,5	71,2
Кобили					
Популяція	n	Кількість плодкових років у середньому	Вихід лошат, %	Відсоток	
				прохолостів	абортів
Російська	337	5,09	36,5	36,8	30,6
Українська	264	5,73	51,9	27,0	20,9

стання, яка становить 1,9 року, протягом яких вони, у середньому, встигають покрити шість кобил, і лише три з них, згідно з відсотком зажереблення та вижереблення, дадуть лоша. Така " ротація " може бути пов'язана з великою кількістю плідників та бажанням покрити кобил ними всіма, але такий підхід не забезпечує ефективної селекційної роботи з породою, адже не дає можливості виділити та сформувати від плідника групу дочок для саморемонту, що призводить до розпилення породи, обумовлюючи її строкатість замість консолідації.

Проведені дослідження свідчать, що різні підходи в селекційній роботі із двома популяціями коней російської рисистої породи обумовили формування й різного генетичного профілю в них. Рисаки української популяції мають відмінності за частотою стрівальності найбільш поширених алелів крові, порівняно з російською популяцією (рис.). Так, у генотипах рисаків української популяції найчастіше трапляються алелі *bcn*, *dg*, *seg*, на відміну від популяції рисаків Російської Федерації, у генотипах яких переважають алелі *de* та *ad*. Разом із тим, як свідчать дослідження, популяція рисаків України характеризується вищою стрівальністю алеля *sgm*, який найчастіше трапляється в генотипі рисаків класу жвавості 2.05, а алель *dk*, котрий має високу частоту в генотипі рисаків класу жвавості 2.10 – 2.15 [4], більш притаманний популяції рисаків російської селекції, що свідчить про вищий жвавистий потенціал перших.

Порівняльний аналіз жвавості молодняку обох популяцій проведено (табл. 4) із використанням результатів розіграшу великих призів для російської рисистої породи. На той час, звісно, умови випробувань коней обох популяцій були різними, адже іподроми Росії, результати яких взято до обрахунку, мали відмінності за довжиною і станом покриття доріжок, порівняно з українськими. Так, більшість із них мають доріжку довжиною 1067 – 1500 м, на відміну від Київського та Одеського іподромів, де доріжки 1600 м. Винятком є Московський, Казанський, Воронежський, Пермський, Алтайський іподроми. Також, спостерігається різниця і за покриттям доріжок – лише Курський, Алтайський, Воронежський, Казанський, Оренбурзький, Саратовський та Омський мають ґрунтове (природне) покриття, так само, як і українські іподроми, решта – штучне (шлак, азбестову, мармурову, гранітну, шлакову крихту, пісок тощо). Однак, за даними деяких авторів

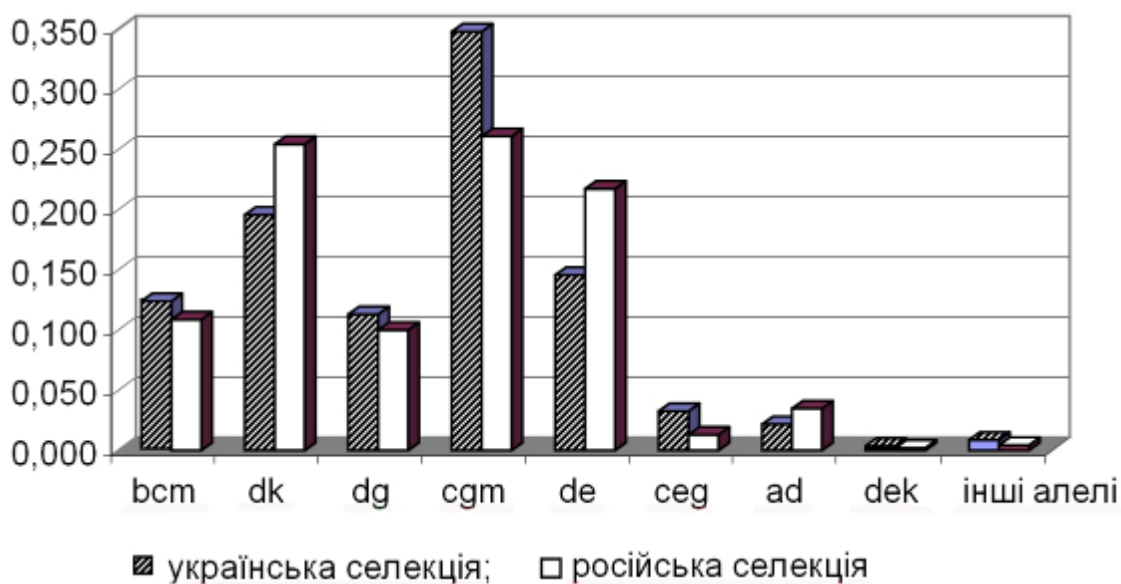

Рис. Генетична характеристика популяції рисаків російської рисистої породи України та Російської Федерації.

[5, 13], скороченість доріжки може знижувати результативність виступів, а от штучне покриття, особливо гранітна крихта, яка навіть краща за ґрунтове, навпаки, покращувати їх. Отже, українські іподроми виграють перед деякими російськими лише за довжиною доріжки.

З аналізу результатів встановлено, що рисистий молодняк української популяції не поступається, а в деяких випадках і переважає, хоча й невірогідно, за показниками середньої жвавості рисаків російської популяції у призах всіх вікових груп, одночасно характеризуючись удвічі меншою кровністю за американською стандартбредною породою. Виняток становлять коні російської популяції, які виявили жвавість 2.10 хв.с і жвавіше у віці двох років, як видно з показників лімітних значень жвавості (min-max) розіграшу призів для дворічок. Також, слід відмітити досить цікавий факт, оцінюючи ліміти виявленої жвавості у призах (min - max), встановлено, що у молодняку української популяції різниця між мінімальним та максимальним значенням менша, порівняно з кіньми російської популяції, особливо у віці двох, чотирьох років і старше, що говорить про однаковий потенціал коней. Про це свідчить і помилка середнього (m), яка у молодняку української популяції менша. Це означає, що молодняк української популяції за класністю, у масі, приблизно рівний, що дає можливість для більш широкого добору й підбору та більш ефективної селекційної роботи з ним, на той час як коні російської популяції або дуже жваві, або дуже тихі.

Висновки:

1. Однією із основних відмінностей коней російської рисистої породи обох популяцій є рівень кровності за американською стандартбредною породою, який є вищим у рисаків Російської Федерації, що обумовлено різними підходами в селекційній роботі з ними – основним методом удосконалення яких є схрещування, що у свою чергу спричинило й різницю за формуванням селекційних ознак обох популяцій.

Продовження табл. 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Середня кровність Молодняку	80,82 %	80,49 %	87,17 %	83,75 %	середня кровність молодняка	48,30 %	59,77 %	61,08 %	61,5 %
Розіграш призів для коней старшого віку					Розіграш призів для коней старшого віку				
Показники	2009 (n=42)	2010 (n=50)	2011 (n=27)	2012 (n=46)	Показники	2009 (n=14)	2010 (n=10)	2011 (n=18)	2012 (n=11)
Середня жвавність призу	2.05,6 ±0,5	2.07,6 ±0,50	2.05,9 ±0,84	2.06,2 ±0,59	середня жвавність призу	2.05,3 ±0,72	2.02,3 ±0,52	2.05,6 ±1,04	2.05,8 ±1,25
Min-max	2.00,6-2.14,9	2.03,0-2.14,9	2.01,8-2.16,4	2.01,2-2.20,9	min-max	2.01,6-2.09,8	2.00,3-2.03,8	2.01,2-2.17,3	1.59,3-2.13,3
Середня кровність Молодняку	75,9 %	76,77 %	80,96 %	77,56 %	середня кровність молодняка	68,23 %	57,43 %	49,39 %	62,04 %

2. Згідно з положенням про проведення апробації та реєстрації селекційних досягнень у тваринництві [14] термінологічне визначення «внутрішньопородний (зональний) тип» об'єднує в собі групу тварин, створену в результаті тривалої роботи селекціонерів, має, крім загальних для цієї породи властивостей, деякі специфічні особливості в напрямі продуктивності, типі будови тіла і конституції, кращу пристосованість до місцевих умов, резистентність до захворювань та інших несприятливих чинників. Виходячи з цього, є підстави зазначити на тому, що в Україні, унаслідок тривалої роботи, склалися всі передумови для оформлення вітчизняного внутрішньопородного типу рисаків, в яких спільною рисою з російською рисистою породою Росії є напрям продуктивності, а саме – призовий, при вірогідних відмінностях за типом будови тіла, походженням, та перевагах за показниками рівня відтворення та жвавості.

3. Оскільки, наразі адміністрація ВНДІ конярства офіційно відмовилася від реєстрації до племінної книги коней російської рисистої породи, народжених в Україні, згідно з законом України «Про племінну справу у тваринництві», ці рисаки є не племінними. Однак, робота по апробації та затвердженню вітчизняного внутрішньопородного типу рисаків, як селекційного досягнення, дасть змогу на законодавчому рівні вести і проводити державну реєстрацію та племінний облік коней у ДКПК, а також консолідувати та спрямувати селекційну роботу з ними в напрямі збереження й покращення існуючих селекційних ознак, притаманних саме коням вітчизняної популяції.

Бібліографічний список

1. Андрианов Н. Н. Русские рысаки / Н. Н. Андрианов, Ю. М. Оленев // Методы совершенствования орловской и русской пород лошадей. – М., 2002. – С. 60.
2. Витт В. О. Из истории русского коннозаводства / В. О. Витт // Из истории русского коннозаводства. – М.: Гос. издат. с. – х. литературы, 1952. – С. 395.
3. Владыкин А. Н. Создание русско–американской породы / А. Н. Владыкин // Вестник с. - х. науки: животноводство. – 1941. – № 2. – С. 15 – 25.
4. Інтер'єр сільськогосподарських тварин : [Навч. посіб. / Й. З. Сірацький, Є. І. Федорович, Б. М. Гопка та ін.]. – К.: Вища освіта, 2009. – С. 229 – 230.
5. Інтернет ресурс : konevodstvo.su
6. Калашников В. В. Теория и практика разведения русского рысака : автореф. дисс. на соискание учен. степени доктора с.-х. наук : спец. 06.02.01 "Разведение, селекция, генетика и воспроизводство с.-х. животных" / Валерий Васильевич Калашников. – Санкт-Петербург - Пушкин, 1994. – 40 с.
7. Каталог жеребцов – производителей / під. ред. А. М. Ползунової. – М.: Асоціація «Содружество», 2011. – 112 с.
8. Коновалова Г. К. Проблемы использования генофонда стандартбредной породы в рысистом коневодстве России : дисс. ... доктора с. - х. наук : 06.02.01 / Галина Константиновна Коновалова. – М., 2005. – 315 с.
9. Корнієнко О. О. Ефективність схрещування російської рисистої з американською стандартбредною : дис. ... к.с.-х. наук : 06.02.01 / Олександра Олександрівна Корнієнко. – Х., 2012. – 126 с.
10. Корнієнко О. О. Аналіз ефективності племінної роботи та рекомендації по подальшому удосконаленню коней російської рисистої породи у Дібрівському кінному заводі / О. О. Корнієнко, І. В. Ткачова / Інститут тваринництва НААН. – Х., 2011. – 46 с.
11. Корнієнко О. О. Аналіз ефективності племінної роботи та рекомендації по подальшому удосконаленню коней російської рисистої породи у Запорізькому

кінному заводі / О. О. Корнієнко, І. В. Ткачова / Інститут тваринництва НААН. – Х.: 2011. – 46 с.

12. Корнієнко О. О. Аналіз ефективності племінної роботи та рекомендації по подальшому удосконаленню коней російської рисистої породи у Лимарівському кінному заводі / О. О. Корнієнко, І. В. Ткачова / Інститут тваринництва НААН. – Х.: 2011. – 43 с.

13. От столба до столба. Долго ли будет виться пыль из-под копыт наших рысаков // ЗМ. – 2004. – № 6.

14. Положення з проведення апробації та реєстрації селекційних досягнень у тваринництві [Затверджено МінАПК від 02.07.2012 № 385].

15. Чебаевский В. Ф. Русский рысак / Чебаевский В. Ф. – М.: Сельхозиздат, 1954. – 105 с.

16. Урусов С. П. Книга о лошади / Урусов С. П. – М.: Центрполиграф, 2000. – 1020 с.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СЕЛЕКЦИОННЫХ ПРИЗНАКОВ ПОПУЛЯЦИИ ЛОШАДЕЙ РУССКОЙ РЫСИСТОЙ ПОРОДЫ УКРАИНЫ И РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ КАК ПРЕДПОСЫЛКИ ДЛЯ СОЗДАНИЯ УКРАИНСКОГО ВНУТРИПОРОДНОГО ТИПА

Корниенко А. А., Волков Д. А., Ткачова И. В., Гданская Е. В., Алещенко О. А., Институт животноводства НААН

Статья посвящена проведению сравнительного анализа и характеристики селекционных признаков лошадей русской рысистой породы Украины и России. Проведенные исследования выявили достоверные отличия в типе телосложения, показателях воспроизводства, резвости молодняка, уровне кровности по американской стандартбредной породе, происхождении, генетическом профиле обеих популяций. Опираясь на определение понятия «внутрипородный (зональный) тип» и руководствуясь полученными данными, есть все основания говорить о том, что в Украине, в течение длительной селекционной работы, сформировался отечественный тип рысаков.

Ключевые слова: лошади, генетический профиль, резвость, ипподром, кровность, популяция, происхождение, русская рысистая.

COMPARATIVE CHARACTERISTIC OF SELECTION SIGNS OF POPULATION OF HORSES RUSSIAN TROTTER OF BREED OF UKRAINE AND RUSSIAN FEDERATION AS PRECONDITIONS FOR CREATION OF THE UKRAINIAN INTRA PEDIGREE TYPE

Kornienko A. A., Volkov D. A., Tkachova I.V., Gdanskay E.V., Aleschenko O. A.; Institute of animal science, NAASU

Article is devoted to carrying out the comparative analysis and providing the characteristic, selection signs of horses of the Russian trotter breed of Ukraine and Russia. The conducted researches revealed differences in constitution type, indicators of reproduction, playfulness of young growth, blood level, an origin, a genetic profile of both populations. Relying on definition of the concept "intra pedigree (zone) type" and, being guided by the obtained data, there are all bases to say that in Ukraine, during long selection work, the native type of trotters was created.

Key words: horse, genetic profile, playfulness, hippodrome, blood level, population, origin, Russian trotter.